

Брюксел, 26.2.2020 г.
COM(2020) 70 final

ANNEX

ПРИЛОЖЕНИЕ

КЪМ

**предложение за
РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА**

относно насоки за политиките по заетостта на държавите членки

ПРИЛОЖЕНИЕ

Насока 5: Насърчаване на търсенето на работна ръка

Държавите членки следва активно да насърчават устойчива социална пазарна икономика и да улесняват и подкрепят инвестициите в създаването на качествени работни места. За тази цел те следва да намалят пречките, пред които са изправени предприятията при наемането на работници, да насърчават отговорното предприемачество и действителната самостоятелна заетост, и по-специално да подкрепят създаването и разрастването на микро- и малки предприятия, включително чрез достъп до финансиране. Държавите членки следва активно да насърчават развитието на социалната икономика, социалните иновации, социалните предприятия и да подкрепят тези иновативни форми на заетост, които създават възможности за качествени работни места и да генерират социални ползи на местно равнище.

Данъчната тежест следва да се измести от труда към други източници, които подкрепят повече заетостта и приобщаващия растеж и същевременно са съобразени с целите в областта на климата и околната среда, като се взема предвид преразпределителния ефект на данъчната система и същевременно се защитават приходите, с които да се осигури адекватна социална закрила и разходи за стимулиране на растежа.

Държавите членки, които имат национални механизми за определяне на нормативно установени минимални заплати, следва да осигурят ефективно участие на социалните партньори по прозрачен и предвидим начин, като дават възможност за адекватна адаптация на заплатите с оглед на промените в производителността и осигуряват справедливи възнаграждения за достоен стандарт на живот, като обръщат специално внимание на групите с ниски и средни доходи с цел постигане на конвергенция във възходяща посока. Тези механизми следва да отчетат икономическите резултати по региони и сектори. Държавите членки следва да насърчават социалния диалог и колективното договаряне за определяне на възнагражденията. Зачитайки националните практики, държавите членки и социалните партньори следва да гарантират, че всички работници имат право на адекватни и справедливи възнаграждения чрез колективни трудови договори или адекватни законоустановени минимални заплати, като се вземе предвид тяхното въздействие върху конкурентоспособността, създаването на работни места и бедността при работещите.

Насока 6: Повишаване на предлагането на работна ръка и подобряване на достъпа до заетост, умения и компетентности

В контекста на технологичен и екологичен преход и демографски промени държавите членки следва да насърчават устойчивостта, производителността, пригодността за заетост и човешкия капитал, като повишават подходящите знания, умения и компетентности на хората през целия им живот в отговор на настоящите и бъдещите нужди на пазара на труда. Държавите членки следва също така да адаптират и инвестират в своите системи за образование и обучение, за да предоставят висококачествено и приобщаващо образование, включително професионално образование и обучение. Те следва да работят заедно със социалните партньори, доставчиците на услуги в сферата на образованието и обучението, предприятията и други заинтересовани страни за преодоляване на

структурните слабости в системите на образование и обучение и за подобряване на тяхното качество и връзката им с пазара на труда, също и с оглед да се улесни екологичният преход. Особено внимание следва да се обърне на предизвикателствата, пред които е изправена учителската професия. Системите за образование и обучение следва да предоставят на всички учащи се ключови умения, включително основни и цифрови умения, както и трансверсални компетентности, които да положат основите за приспособимост на по-късен етап от живота. Държавите членки следва да се стремят да гарантират прехвърлянето на правата за получаване на обучение при промени в професионалната кариера, включително, когато е уместно, чрез индивидуални сметки за обучение. Те следва да дадат възможност на всеки човек да предвижда нуждите на пазара на труда и по-добре да се адаптира към тях, по-специално чрез непрекъснатата преквалификация и повишаване на квалификациите, с оглед подкрепата на справедливи преходи за всички, подобряване на резултатите в социалната сфера, намиране на решение на недостига на работна ръка и подобряване на цялостната устойчивост на икономиката по отношение на сътресения.

Държавите членки следва да насърчават равни възможности за всички чрез преодоляване на неравенствата в системите за образование и обучение, включително чрез предоставяне на достъп до висококачествено образование в ранна детска възраст. Те следва да повишат общото равнище на образование, да намалят броя на младите хора, които напускат училище преждевременно, да увеличат достъпа до висше образование и неговото завършване и да увеличат участието на възрастните в процеса на учене, особено сред учащите в неравностойно положение и най-ниско квалифицираните. Като вземат предвид новите изисквания в обществата в условията на цифровизация, екологичен преход и застаряване на населението, държавите членки следва да засилят ученето в процеса на работа в своите системи за професионално образование и обучение (включително чрез качествено и ефективно чиракуване) и да увеличат броя на завършилите висше образование в областта на науката, технологиите, инженерството и математиката (НТИМ) както в средното професионално образование и обучение, така и във висшето образование. Освен това държавите членки следва да адаптират в по-голяма степен висшето образование и научните изследвания към нуждите на пазара на труда, да подобрят наблюдението и прогнозирането на нуждите от умения, да повишат видимостта и съпоставимостта на уменията, включително тези, придобити в чужбина, и да разширят възможностите за признаване и валидиране на уменията и компетентностите, придобити извън формалното образование и обучение. Те следва да актуализират и увеличат предоставянето и възприемането на гъвкави форми на продължаващо професионално образование и обучение. Държавите членки следва също да оказват подкрепа на нискоквалифицираните възрастни да поддържат или развиват пригодността си за заетост в дългосрочен план, като насърчават достъпа до качествени възможности за обучение и възползването от тях, прилагат схеми за повишаване на уменията, включително оценка на уменията, предлагат образование и обучение, които отговарят на възможностите на пазара на труда, и валидират и признават придобитите умения.

Държавите членки следва да предоставят на безработните и на неактивните лица ефективна, навременна, координирана и съобразена с индивидуалните нужди помощ, основана на подкрепа в процеса на търсене на работа, обучение, преквалификация и достъп до други услуги за подпомагане. С цел значително намаляване и предотвратяване на дългосрочната и структурната безработица възможно най-бързо следва да се използват всеобхватни стратегии, които включват изготвянето на задълбочена индивидуална оценка на безработното лице. Към младежката безработица и проблема с младите хора, които не работят и не са ангажирани с образование или обучение, следва да продължи да се подхожда чрез предотвратяване на преждевременното напускане на училище и структурно подобряване на прехода от училище към работното място, включително чрез пълноценното прилагане на гаранцията за младежта⁽¹⁾.

Държавите членки следва да се стремят към премахване на пречките и демотивиращите фактори, както и към предоставяне на стимули за участие на пазара на труда, особено за хората с ниски доходи, втори работещи лица (в домакинството) и тези, които са най-отдалечени от този пазар. Държавите членки следва да подкрепят адаптирана работна среда за хората с увреждания, включително чрез целева финансова подкрепа и услуги, които им дават възможност да участват на пазара на труда и в обществото.

Държавите членки следва да гарантират равенство между половете и по-голямо участие на жените на пазара на труда, включително чрез осигуряването на равни възможности и кариерно развитие и премахването на пречките пред участието им на ръководни постове на всички равнища на вземане на решения. Следва да се преодолее разликата в заплащането на жените и мъжете. Необходимо е да се осигури равно заплащане за еднакъв или равностоен труд, както и прозрачност на заплащането. Следва да се насърчава съвместяването на професионалния, семейния и личния живот, както за жените, така и за мъжете, по-специално чрез достъп до финансово достъпни дългосрочни грижи и услуги за образование и грижи в ранна детска възраст. Държавите членки следва да гарантират достъп на родителите и другите лица с отговорности за полагане на грижи до подходящи отпуски по семейни причини и гъвкави схеми на работа, с цел да постигнат равновесие между професионалния, семейния и личния живот, както и да насърчават балансираното използване на тези права между жените и мъжете.

Насока 7: Подобряване на функционирането на пазарите на труда и ефективността на социалния диалог

За да извлекат полза от динамичната и продуктивна работна сила и новите трудови и бизнес модели, държавите членки следва да работят съвместно със социалните партньори за постигане на справедливи, прозрачни и предвидими условия на труд, в които има равновесие между правата и задълженията. Те следва да намалят и предотвратят сегментирането на пазара на труда, да се борят с недекларирания труд и да насърчават прехода към безсрочни форми на заетост. Правилата за защита на заетостта, трудовото право и компетентните институции следва да осигуряват както подходящи условия за наемане на работа, така и необходимата гъвкавост за работодателите, за да могат бързо да се адаптират към промените в икономическите условия, като същевременно запазват необходимата сигурност и здравословна, безопасна и добре приспособена работна среда за работниците,

⁽¹⁾ ОВ С 120, 26.4.2013 г., стр. 1

защитават трудовите права и осигуряват социална закрила. Трудовите правоотношения, които водят до несигурни условия на труд, следва да се предотвратяват, включително в случая на работниците през платформа, чрез борба срещу злоупотребата с нетипични договори. В случай на неправомерно уволнение следва да се гарантира достъп до ефективно и безпристрастно разрешаване на спорове и правото на правна защита, включително подходящо обезщетение.

Целта на политиките следва да бъде да подобряват и да подкрепят участието на пазара на труда, намирането на съответствие между търсенето и предлагането на пазара на труда, както и преходите. Държавите членки следва да предприемат ефективни действия за активизиране и създаване на възможности за труд на хората, които могат да участват на пазара на труда. Държавите членки следва да засилят ефективността на активните политики по заетостта, като повишат тяхната целенасоченост, информационно покритие, обхват и като установят по-добра връзка между тях и подпомагането на доходите на безработните лица, докато търсят работа, въз основа на техните права и задължения. Държавите членки следва да се стремят към по-ефективни и ефикасни публични служби по заетостта, като гарантират, че те предоставят навременно и съобразено с конкретните нужди подпомагане на търсещите работа, подкрепа за търсенето в рамките на пазара на труда и прилагат управление въз основа на постигнатите резултати.

Държавите членки следва да предоставят на безработните лица подходящи обезщетения за безработица с разумна продължителност, в съответствие с внесените от лицето вноски и с националните правила за допустимост. Тези обезщетения не следва да бъдат демотивиращ фактор за бързото завръщане към заетост и следва да бъдат съпътствани от активни политики по заетостта.

Мобилността на учащите се и работниците следва да бъде адекватно подкрепяна с цел повишаване на пригодността за заетост, уменията и за използване на пълния потенциал на европейския пазар на труда, като същевременно се гарантират справедливи условия за всички, които извършват трансгранична дейност, и се засили административното сътрудничество между националните администрации по отношение на мобилните работници. Следва да се отстранят пречките пред мобилността в образованието и обучението, професионалните и личните пенсии и да се улесни признаването на квалификациите. Държавите членки следва да предприемат действия, с които да гарантират, че административните процедури не представляват ненужна пречка пред заетостта на граждани на други държави членки, включително за трансграничните работници. Държавите членки следва също така да предотвратяват злоупотребата със съществуващите правила и да се справят с първопричините за „изтичането на мозъци“ от определени региони чрез подходящи мерки за регионално развитие.

Въз основа на действащите национални практики и с цел да се постигне по-голяма ефективност на социалния диалог и по-добри социално-икономически резултати, държавите членки следва да осигурят своевременно и пълноценно участие на социалните партньори в разработването и прилагането на реформите и политиките в областта на заетостта, социалната сфера и по целесъобразност икономиката, в това число посредством подкрепа за повишаване на капацитета на социалните партньори. Държавите членки следва да насърчават социалния диалог и колективното договаряне. Социалните партньори следва да бъдат насърчавани да договарят и сключват колективни споразумения в области от значение за тях, при пълно зачитане на тяхната автономност и правото на колективни действия.

Когато е целесъобразно и въз основа на действащите национални практики, държавите членки следва да отчитат опита в областта на заетостта и социалните въпроси на съответните граждански организации.

Насока 8: Насърчаване на равните възможности за всички, социалното приобщаване и борбата с бедността

Държавите членки следва да работят за приобщаващи, отворени за всички пазари на труда, като въведат ефективни мерки за борба с всички форми на дискриминация и за насърчаване на равни възможности за по-слабо представените групи на пазара на труда, като вземат надлежно предвид регионалното и териториалното измерение. Те следва да гарантират равно третиране по отношение на заетостта, социалната закрила, здравеопазването и дългосрочните грижи, образованието и достъпа до стоки и услуги, независимо от пол, расов или етнически произход, религия или убеждения, увреждане, възраст и сексуална ориентация.

Държавите членки следва да модернизират системите за социална закрила, за да осигурят адекватна, ефективна, ефикасна и устойчива социална закрила през всички етапи от живота на хората, като по този начин насърчават социалното приобщаване, възходящата социална мобилност, участието на пазара на труда и борбата с неравенствата, включително чрез организирането на своите данъчни и осигурителни системи. Допълването на универсалните подходи с избирателни подходи ще повиши ефективността на системите за социална закрила. Модернизирането на системите за социална закрила следва да доведе до по-добър достъп, качество, адекватност и устойчивост.

Държавите членки следва да разработят и интегрират трите направления на активното приобщаване: подходящо подпомагане на доходите, приобщаващи пазари на труда и достъп до качествени услуги за осигуряване на възможности, които отговарят на индивидуалните потребности. Системите за социална закрила следва да гарантират подходящи обезщетения за осигуряване на минимален доход за всеки, който не разполага с достатъчни средства, и да допринасят за социалното приобщаване, включително чрез целенасочени социални услуги, като насърчават хората да участват активно на пазара на труда и в обществото.

Необходимо условие за гарантирането на равни възможности е наличието на достъпни и качествени услуги на приемлива цена, като образование и грижи в ранна детска възраст, извънучилищни грижи, образование, обучение, жилищни и здравни услуги и дългосрочни грижи. Особено внимание следва да се отдели на борбата с бедността и социалното изключване, включително бедността сред работещите и детската бедност. Държавите членки следва да гарантират, че всеки, включително децата, разполага с достъп до основни услуги. За хората в нужда и тези в уязвимо положение държавите членки следва да осигурят достъп до адекватна социална помощ за жилищно настаняване. Следва да се вземат под внимание специфичните потребности на хората с увреждания, включително достъпът до тези услуги. Особено внимание следва да се отдели на бездомността.

Държавите членки следва да осигурят своевременен достъп до финансово достъпни превантивни и лечебни медицински грижи и дългосрочни грижи с добро качество, като същевременно осигуряват устойчивостта в дългосрочен план.

В условията на увеличаваща се продължителност на живота и демографски промени държавите членки следва да гарантират, че пенсионните системи за

работниците и самостоятелно заетите лица са адекватни и устойчиви, като предоставят равни възможности за жените и мъжете да придобият пенсионни права, включително чрез допълнителни схеми, за да осигурят адекватен доход. Пенсионните реформи следва да бъдат подкрепени от мерки за удължаване на професионалния живот, като например увеличаване на действителната пенсионна възраст, и да се вписват в рамките на стратегиите за активен живот на възрастните хора. Държавите членки следва да установят конструктивен диалог със социалните партньори и други заинтересовани страни и да позволят подходящо постепенно въвеждане на реформите.